

Vragen van het lid de heer mr. drs. A.P.M. Vissers RA te Heerlen van 5 juni 2026 en de antwoorden daarop van het bestuur van de NBA

Vragen

Excuses frustreren ledenvergadering en herstel

1. Gaat het bestuur zijn excuses aanbieden aan de ledenvergadering voor het jarenlang frustreren van de ledenvergadering door een debat te verbieden en slechts vragen aan het bestuur toe te laten?

Antwoord:

Aan uw vraag lijkt de veronderstelling ten grondslag te liggen dat wij de opvattingen delen die u met uw vraag naar voren brengt. Dat is echter niet het geval. Wij menen dat er in de bijeenkomst van de ledenvergadering voldoende ruimte is voor een debat.

Wel vinden wij dat de bijeenkomst van de ledenvergadering niet de plaats is om een inhoudelijk complexe juridische discussie te voeren. Vanzelfsprekend gaan wij zo'n discussie niet uit de weg, maar die zal, als de omstandigheden daarvoor aanleiding geven, dan gevoerd moeten worden op een wijze waarbij de vergadering volledige geïnformeerd kan zijn over de achtergrond en de discussie leidt tot een beslissing waartoe de ledenvergadering bevoegd is.

Wij zien dan ook geen aanleiding om onze excuses aan de ledenvergadering te maken.

2. Beseft het bestuur dat de besluiten genomen door deze vergaderingen ongeldig zijn?

Antwoord:

Van elk van de besluiten die in de bijeenkomsten van de ledenvergadering van de Koninklijke Nederlandse beroepsorganisatie van accountants (NBA) zijn genomen, hebben wij vastgesteld dat deze geldig zijn en op geldige wijze tot stand zijn gekomen.

Dat neemt natuurlijk niet weg, dat uiteindelijk een rechter daarover het laatste woord heeft. Voor een rechterlijk oordeel, kan een belanghebbende tegen besluiten die de NBA neemt op grond van de regelgeving van de NBA, bezwaar en beroep instellen.

Verder oefent de minister van Financiën bestuurlijk toezicht uit op de NBA. De minister heeft de bevoegdheid om verordeningen en andere besluiten van de NBA bij koninklijk besluit te vernietigen. Van die bevoegdheid heeft de minister van Financiën tot op heden geen gebruik gemaakt.

Ook buiten een juridisch traject staan wij overigens open voor commentaar op de formele besluitvorming van de ledenvergadering. Uw vraag maakt echter onvoldoende duidelijk waarom u vindt dat alle besluiten van de ledenvergadering ongeldig zijn. Om die reden kunnen wij verder niet inhoudelijk reageren op uw verwijt.

Inwinnen juridisch advies betreffende de wet- en regelgeving

3. Wanneer en bij wie heeft het bestuur juridisch advies ingewonnen over de bevoegdheid de rechtmatigheid en geldigheid van de beroepsreglementering?

Antwoord:

Op 11 september 2022 heeft u een brief gestuurd aan de minister van Financiën. In die brief roept u de minister op handhavend op te treden en een aantal regelingen en besluiten van de NBA te vernietigen vanwege de gebreken die u daarin heeft gesignaleerd.

Verder stuurde u een brief met dagtekening 19 oktober 2022 aan de Accountantskamer. U voert in die brief onder andere aan dat het bestuur van de NBA met de Nadere voorschriften permanente educatie ten onrechte aan zichzelf bevoegdheden attribueert.

Wij veronderstellen dat de onderwerpen die u in die brieven aan de orde stelde, dezelfde onderwerpen betreffen die u in het algemeen naar voren brengt met deze vraag. Naar aanleiding van uw brieven aan de minister en de Accountantskamer heeft de NBA een interne *position paper* opgesteld. Die position paper is voor een *second opinion* voorgelegd aan een externe partij.

Deze documenten behoren tot een onderwerp waarover aan ons een informatieverzoek is gericht op grond van de Wet open overheid (Woo). Op dat verzoek moeten wij nog een besluit nemen.

Voor het overige hebben wij geen juridisch advies gevraagd over onze bevoegdheid of die van de ledenvergadering om beroepsreglementering vast te stellen.

4. Waarop was de keuze gebaseerd?

Antwoord:

Op de relevante kennis en ervaring van de externe partij en de kennis van de externe partij van publiekrechtelijke organisaties.

5. Was de adviseur deskundig onafhankelijk en onpartijdig en was het oordeel stellig en overtuigend?

Antwoord:

Ja, de externe partij is naar ons oordeel deskundig, onafhankelijk en onpartijdig. Het advies is stellig en overtuigend.

Corrigeren Nederlandse taalversie Richtlijn 2006/43/EG (act.)

6. Welke stappen heeft het bestuur ondernomen om de Nederlandstalige taalversie van Richtlijn 2006/43/EG(act.) in overeenstemming te brengen met de overige taalversies en de rede?

Antwoord:

Wij vinden dat de vertaling van een richtlijn naar de officiële talen van de Europese Unie primair een taak is van de organen van de Europese Commissie. Dat neemt niet weg dat wij die organen opmerkzaam maken op een omissie in een vertaling als wij daar een noodzaak toe zien. Een

dergelijke actie die wij mede hebben ondernomen, heeft bijvoorbeeld geleid tot het corrigendum van 9 juni 2006 (Publicatieblad van de Europese Unie L 157). Uit uw vraag wordt ons niet duidelijk dat er nu een dergelijke noodzaak is.

Zonder een nadere toelichting van uw zijde, is het voor ons niet mogelijk om te reageren op uw opmerking over de stappen die wij zouden moeten ondernemen om de Nederlandse taalversie van Richtlijn 2006/43/EG (Richtlijn over de wettelijke controle van jaarrekeningen en geconsolideerde jaarrekeningen) in overeenstemming te brengen met de *rede*.

Volledige omzetting van het Unierecht

7. Welke acties heeft het bestuur ondernomen om er voor te zorgen dat Richtlijn 2006/43/EG volledig in Nederlands recht wordt omgezet?

Antwoord:

Het is primair de taak van de lidstaten om zorg te dragen voor de omzetting van een Europese richtlijn naar nationaal recht. Wij sluiten niet uit dat wij de wetgever erop opmerkzaam maken dat een richtlijn niet goed of niet volledig naar nationaal recht is omgezet, maar uit uw vraag wordt ons niet duidelijk dat zo'n aanleiding er voor ons zou moeten zijn.

Wel merken wij op dat wij regulier overleg voeren met het ministerie van Financiën. Daarbij hebben wij ook op diverse momenten advies uitgebracht over de implementatie van de genoemde richtlijn. Daarnaast reageren wij op openbare consultaties van voorgenomen regelgeving.

Herzien beroepsreglementering en toetsing aan Richtlijn 2018/958/EU

8. Welke acties heeft het bestuur ondernomen om de beroepsreglementering in overeenstemming te brengen met Richtlijn 2018/958/EU?

Antwoord:

Zoals ook uit ons antwoord op vraag 7 blijkt, vinden wij dat de omzetting van een Europese richtlijn naar nationaal recht in de eerste plaats een taak van de lidstaten zelf is. Voor de implementatie van Richtlijn 2018/958/EU (Proportionaliteitsrichtlijn) is Nederland door de Europese Commissie in gebreke gesteld. De minister van Economische Zaken en Klimaat heeft de Tweede Kamer daarover met een brief van 9 juni 2023 geïnformeerd. De minister kondigt in de brief wetgeving aan voor beroepsorganisaties die bevoegd zijn zelfstandig regelgeving vast te stellen, onder andere omtrent het beroep van accountant. De minister kondigde in de brief aan ook voorstellen te doen tot wijziging van de Wet op het accountantsberoep. Over deze voorstellen hebben wij overleg gevoerd met de betrokken ministeries.

Het aangekondigde wetsvoorstel is voor advisering voorgelegd aan de Raad van State. De Raad van State heeft op 4 februari 2026 advies uitgebracht over het wetsvoorstel implementatie Proportionaliteitsrichtlijn inzake beroepsorganisaties met regelgevende bevoegdheid. Het wetsvoorstel is op 10 juni 2026 (Kamerstuk nr. 36 962) ingediend voor behandeling door de Staten-Generaal.

9. Beseft het bestuur dat het accountantsberoep valt onder de vrijheid van beroep en onderneming gegarandeerd door het Handvest van de Europese Unie?

Antwoord:

Het Handvest van de Europese Unie bevat de bindende catalogus van grondrechten die in de EU gelden voor burgers en instellingen. Het handvest bepaalt dat eenieder het recht heeft te werken en een vrijelijk gekozen of aanvaard beroep uit te oefenen. Het handvest bepaalt ook dat beperkingen op de uitoefening van de in het handvest erkende rechten en vrijheden, bij wet worden gesteld en de wezenlijke inhoud van die rechten en vrijheden eerbiedigen. Met inachtneming van het evenredigheidsbeginsel kunnen alleen beperkingen worden gesteld indien zij noodzakelijk zijn en daadwerkelijk aan door de Unie erkende doelstellingen van algemeen belang of aan de eisen van de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen beantwoorden.

Wij lezen die bepalingen in onderlinge samenhang met de eerste overweging van Richtlijn (EU) 2018/958 waarin ook wordt bepaald dat de vrijheid van beroep een grondrecht is. Evenwel bepaalt die richtlijn ook in artikel 1 dat de verplichting om vooraf de evenredigheid van bepalingen te beoordelen die de toegang tot of de uitoefening van een gereguleerd beroep beperken, de bevoegdheid van de lidstaten om, bij het ontbreken van harmonisatie, en de discretionaire ruimte van de lidstaten, te beslissen of en hoe een beroep wordt gereguleerd onverlet laat. Dit zolang de beginselen van non-discriminatie en evenredigheid in acht worden genomen.

Mogelijk ten overvloede wijzen wij in het kader van uw vraag nog op het rapport van de Europese Commissie van 9 juli 2021 ([link](#)). Uit dat rapport maken wij op dat de huidige wettelijke regeling van het accountantsberoep acceptabel is voor de Europese Commissie.

10. Beseft het bestuur dat het accountantsberoep valt onder de vrijheid gewaarborgd door de Dienstenrichtlijn?

Antwoord:

De Dienstenrichtlijn stelt algemene bepalingen vast ter vergemakkelijking van de uitoefening van de vrijheid van vestiging van dienstverrichters en het vrije verkeer van diensten, met een waarborging van een hoge kwaliteit van de diensten.

Met de Wet op het accountantsberoep is geregeld dat iedereen die de titel van accountant voert, is ingeschreven in het accountantsregister van de NBA. Alleen accountants zijn bevoegd om wettelijke controles als bedoeld in Wet toezicht accountantsorganisaties uit te voeren. Daarnaast kunnen wetten en andere regelingen verlangen dat uitsluitend accountants bepaalde verklaringen afgeven.

Ook buitenlandse beroepsbeoefenaars kunnen verzoeken om inschrijving in het accountantsregister van de NBA. Het is dan nodig dat zij een verklaring van vakbekwaamheid verkrijgen. Zo'n verklaring wordt afgegeven als een aanvrager voldoet aan de voorwaarden en de vereiste examens met succes heeft afgelegd.

11. Beseft het bestuur dat het "accountantsberoep" valt onder de vrijheid gewaarborgd door de proportionaliteitsrichtlijn?

Antwoord:

De Proportionaliteitsrichtlijn bevat voorschriften voor een gemeenschappelijk kader om voorafgaand aan de invoering van nieuwe of de wijziging van bestaande wettelijke of bestuursrechtelijke bepalingen die de toegang tot of de uitoefening van gereguleerde beroepen (waaronder dat van accountant) beperken, de evenredigheid van die bepalingen te

beoordelen, met het oog op het waarborgen van de goede werking van de interne markt, waarbij een hoog niveau van consumentenbescherming wordt gegarandeerd.

De Proportionaliteitsrichtlijn bevat in onze optiek dan ook in zoverre enkel de waarborg dat degenen die een gereguleerd beroep uitoefenen, worden beschermd tegen regelgeving die niet in proportie staat tot het doel dat ermee wordt beoogd en mag worden beoogd en tegen regelgeving met een discriminatoir karakter.

Wij zien dan ook niet in dat de Proportionaliteitsrichtlijn een vrijheid waarborgt. Voor wat betreft de implementatie van de Proportionaliteitsrichtlijn, verwijzen wij naar ons antwoord op vraag 8.

12. Beseft het bestuur dat de NBA geen regels kan stellen ten aanzien van werkzaamheden die de wetgever aan "iedereen" heeft overgelaten?

Antwoord:

Verordeningen van de NBA en daarop gebaseerde nadere voorschriften zijn slechts verbindend voor accountants. De NBA kan aan anderen dan ook geen verplichtingen opleggen met regelgeving, tenzij dat uit de Wet op het accountantsberoep voortvloeit.

13. Beseft het bestuur dat de NBA slechts regels kan stellen terzake van de beoefening van het wettelijke accountantsberoep en niet ten aanzien van alle andere werkzaamheden die leden verrichten?

Antwoord:

Op grond van artikel 3, onderdeel a van de Wet op het accountantsberoep heeft de NBA tot taak een goede beroepsuitoefening door accountants te bevorderen, onder meer door het vaststellen van beroepsreglementering. Accountants zijn allen die in het accountantsregister zijn ingeschreven ongeacht het type werkzaamheden dat zij verrichten. Wij delen dus niet uw opvatting dat de NBA geen regels kan stellen voor de werkzaamheden die leden verrichten, anders dan voor de uitvoering van wettelijke controles.

14. Beseft het bestuur dat de NBA geen regels kan stellen aan personen die het accountantsberoep niet beoefenen en geen regels kan stellen ter zake van de beoefening van ander beroep dan accountant?

Antwoord:

Voor het antwoord op deze vraag verwijzen wij u naar ons antwoord op de vragen 12 en 13.

15. Is het bestuur van oordeel dat de Verordenende bevoegdheid van de Ledenvergadering de bevoegdheid inhoudt bij verordening bevoegdheden te attribueren aan de organen van de NBA?

Antwoord:

Nee. Attributie schept een bestuursbevoegdheid en kent die toe aan een bestuursorgaan. Die bevoegdheid heeft de ledenvergadering niet. Wel heeft de ledenvergadering de bevoegdheid om bij verordening de vaststelling van nadere voorschriften aan ons te *delegeren* (artikel 19, derde lid van de Wet op het accountantsberoep).

Ook hebben wij de bevoegdheid om met een *mandaat* aan anderen de bevoegdheid te verlenen om namens ons besluiten te nemen. Zo hebben wij de Raad voor Toezicht gemandateerd om

namens ons onder andere eindoordelen te nemen na de beoordeling van de beroepsuitoefening van een accountant door het kwaliteitssysteem van een accountantseenheid te toetsen.

16. Zo ja waaruit leidt het bestuur dat af?

Antwoord:

Zie het antwoord op vraag 15.

Beantwoorden van vragen van leden aan het bestuur

17. Wie heeft de afgelopen vier jaren de vragen van mij en andere leden aan het bestuur?

Antwoord:

De beantwoording van uw vragen en die van anderen, wordt voorbereid door het bureau van de NBA. De antwoorden worden gegeven onder onze verantwoordelijkheid.

[Bij de beantwoording van vraag 17, zijn wij ervan uitgegaan dat aan het eind van de vraag het woord 'beantwoord' is weggevalen. Wij hebben de heer Vissers gevraagd dat te bevestigen, maar ontvingen voor publicatie van deze antwoorden van hem geen reactie.]

Opleiden en examineren van niet-certificeringsbevoegde accountants

18. Deelt het bestuur mijn oordeel dat volgens de wet op het accountantsberoep de (universitaire) onderwijsinstellingen over de theoretische opleiding tot accountant en volgens Richtlijn 2006/43/EG de auditkantoren over de praktijkstage gaan?

Antwoord:

Nee, in algemene termen delen wij uw oordeel niet. De Wet op het accountantsberoep bepaalt dat de Commissie eindtermen accountantsopleiding (CEA) de eindtermen voor de accountantsopleiding vaststelt en opleidingen aanwijst die geheel of gedeeltelijk voldoen aan de eindtermen. Het is dus niet zo dat enkel de (universitaire) onderwijsinstellingen "over de theoretische opleiding tot accountant [...] gaan".

Evenmin kan worden gezegd dat "volgens Richtlijn 2006/43/EG de auditkantoren over de praktijkstage gaan". De NBA heeft de wettelijke taak om zorg te dragen voor de praktijkopleiding als onderdeel van de opleiding tot accountant. De CEA toetst of de praktijkopleidingen voldoen aan de eindtermen.

De opvatting dat de (universitaire) onderwijsinstellingen over de theoretische opleiding tot accountant en de auditkantoren over de praktijkopleiding gaan, vinden wij dan ook te beperkt.

19. Is het bestuur van oordeel dat de NBA en CEA gezamenlijk bevoegd zijn te besluiten over de "opleidings- en kwalificatiestructuur"? Zo ja waaruit leidt het bestuur dat af?

Antwoord:

De CEA stelt de eindtermen voor de accountantsopleiding vast met inachtneming van de vakgebieden, bedoeld in artikel 46 van de Wet op het accountantsberoep, en de beroepsprofielen, zoals die bij verordening door de ledenvergadering van de NBA zijn vastgesteld.

Er bestaat dus een zekere wisselwerking tussen de uitoefening van de bevoegdheden van de CEA en de bevoegdheden van de (ledenvergadering van de) NBA, maar de bevoegdheid om de eindtermen vast te stellen en de opleidingen aan te wijzen die daaraan voldoen, ligt in zijn geheel bij de CEA.

20. Is het bestuur van oordeel dat de minister van financiën de NBA en CEA over de opleiding tot accountant gaan?

Antwoord:

In aanvulling op ons antwoord op vraag 19, wijzen wij erop dat de minister van Financiën zowel op de CEA als op de NBA bestuurlijk toezicht uitoefent. Dat betekent dat naast de bevoegdheden die de CEA en de (ledenvergadering van de) NBA hebben, de minister ook een eigen rol met daarbij horende bevoegdheden uitoefent ten aanzien van de opleiding tot accountant.

21. Zo nee waarom heeft het bestuur dit dan niet aan de minister kenbaar gemaakt?

Antwoord:

Wij verwijzen u naar ons antwoord op vraag 20.

22. Waaruit leidt het bestuur af dat er een opleiding tot accountant kan bestaan die niet gericht is op de wettelijke controle van de jaarrekening naar Unierecht en niet voldoet aan de eisen uit Richtlijn 2006/43/EG?

Antwoord:

Uit de Wet op het accountantsberoep volgt dat wij bij de inschrijving van personen in het accountantsregister een aantekening plaatsen als hun opleiding voldoet aan de eindtermen voor het verrichten van wettelijke controles. Evenzo kunnen personen in het accountantsregister worden ingeschreven als hun opleiding voldoet aan de eindtermen, maar niet die voor het verrichten van wettelijke controles. In dat geval plaatsen wij de eerdergenoemde aantekening niet.

Voor de goede orde wijzen wij erop dat dit al blijkt uit de redactie van de wettekst. Bovendien wordt de mogelijkheid geboden met de instemming van de minister van Financiën. Dat blijkt in de eerste plaats uit de goedkeuring van de minister van Financiën van de Verordening op de beroepsprofielen zoals die in 2015 is vastgesteld. Deze verordening bevatte die mogelijkheid ook al. In de tweede plaats is dat nog eens bevestigd in de antwoorden van de minister van Financiën van 19 augustus 2025 op vragen gesteld door het Tweede Kamerlid Aukje de Vries.

[In de nummering van de heer Vissers ontbreekt een vraag met nummer 23]

Vereniging

24. Is het bestuur zich er van bewust dat de NBA geen vereniging is? Waarom organiseert de NBA dan een verenigingsconferentie?

Antwoord:

De NBA is een publiekrechtelijke rechtspersoon. Haar *governance* kent veel kenmerken van een vereniging, maar de NBA is geen vereniging zoals die is geregeld in Titel 2 van het Burgerlijk Wetboek Boek 2.

Op een eerdere vraag van u, hebben wij u laten weten dat het element ‘vereniging’ in het begrip ‘verenigingsconferentie’ ziet op de verbinding tussen alle leden van de NBA in een conferentie waar wordt gesproken over belangrijke onderwerpen die de NBA en de leden van de NBA aangaan. Het element ‘vereniging’ in het begrip ‘verenigingsconferentie’ is niet bedoeld als een verwijzing naar vereniging als privaatrechtelijke rechtspersoon en kan in de context van de verenigingsconferentie ook niet als zodanig worden opgevat.

Overige vragen

25. Deelt het bestuur mijn opvatting dat toezicht op burgers slechts op grond van een expressis verbis bepaling in de wet kan?

Antwoord:

Ja. Uit het legaliteitsbeginsel volgt dat voor elk publiekrechtelijk ingrijpen een wettelijke basis vereist is.

26. Deelt het bestuur mijn oordeel dat toezichthouders slechts bij of krachtens wettelijk voorschrift kunnen worden aangesteld?

Antwoord:

Ja.

27. Deelt het bestuur mijn oordeel dat de Wet op het accountantsberoep geen toezichthouders art 5:11 AWB ent (*wij begrijpen ‘kent’*)?

Antwoord:

Ja.

28. Deelt het bestuur mijn opvatting dat een jaarrekening van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid slechts door het opmaken door het bestuur van de vennootschap ontstaat en nooit als gevolg van het “samenstellen” door een accountant?

Antwoord:

Artikel 210, lid 1 van het Burgerlijk Wetboek Boek 2 verlangt van het bestuur van een besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid dat hij een jaarrekening opmaakt. Dat het bestuur zich daarbij laat ondersteunen door een accountant, doet aan de verplichting van het bestuur niet af.